

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКА ТА ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ»

*XXVI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

*«НАУКА ТА ОСВІТА: ВІТЧИЗНЯНИЙ
ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД»*

Тези доповідей

Частина 3

07 лютого 2020 р.



Львів

2020

УДК 0.82

ББК 94.3

Наука та освіта: вітчизняний та зарубіжний досвід: XXVI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Львів, 07 лютого 2020 р. – Ч. 3. – Дніпро: ГО «НОК», 2020 – 58 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XXVI міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Наука та освіта: вітчизняний та зарубіжний досвід». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Бібліографічний опис матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції зареєстровано в міжнародній наукометричній базі «*Google Scholar*».



Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Горошкевич Н. Є. Формування ідентичності психолога-консультанта в навчально-виховному процесі.....	5
---	---

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Волошина А. А. Основные компоненты внеурочной физкультурно-оздоровительной работы со студентами.....	12
Naidai I. O. Modernization of training of dual-profile philologist in the light of the Bologna process.....	17
Заворотна О. І. Проблема впровадження предметно-мовного інтегрованого навчання у ВНЗ.....	21
Лемешко Л. Ю. Роль проектної діяльності у формуванні художньо-творчої компетентності техніків-конструкторів одягу в процесі фахової підготовки в коледжі.....	25

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Крупська М. В. Роль держави та місцевого самоврядування у формуванні соціального капіталу територіальних громад.....	30
Крупська М. В. Електронне самоврядування: можливості застосування його механізмів для налагодження взаємодії суб'єктів формування дієздатних територіальних громад.....	32
Фора О. О. Механізм удосконалення надання допомоги соціально незахищеним верствам населення.....	35

МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ

Іваник О. Г. Поняття та особливості мотивації працівників в органах місцевого самоврядування.....	40
--	----

Тарабанова І. В. Ефективність кадрової політики в сучасних умовах модернізації публічного управління в Україні.....	44
Тарабанова І. В. Проблеми кадрового потенціалу публічного управління в Україні.....	47

ЖУРНАЛІСТИКА

Вірченко І. С. Висвітлення образу України в англomовному виданні «European voice».....	51
---	----

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Горошкевич Н. Є.,

старший викладач кафедри

теоретичної та практичної психології

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

Потреба в дієвій психологічній допомозі людям, що пережили психотравмуючі події, кризу цінностей та стосунків, постраждалим під час громадянських протистоянь; вимушеним переселенцям; військовослужбовцям; пораненим бійцям та членам їх сімей; психологам-волонтерам з метою профілактики травматизації та емоційного вигорання, та іншим постійно зростає.

Населення України, пересічні громадяни реагують на проблеми, які існують в державі. Міграційні служби фіксують, що, починаючи від 2010 року за межі України виїхали і залишилися там майже 4 мільйони українців. Розпадаються сім'ї, діти при живих батьках залишаються напівсиротами, а то й сиротами. Спостерігається демографічна криза, яка демонструє, що за останні дванадцять років рівень народжуваності зменшився вдвічі, й на стільки ж збільшився рівень смертності. Активні бойові дії, що ведуться на території України з весни 2014 року, призводять до психічної травматизації не тільки людей, які активно залучені у військові дії, але й мирне населення, що потерпає від бойових дій. Після повернення з фронту військовим, що переживають депресію та

посттравматичні розлади, потрібна професійна психологічна допомога. Ці та інші проблеми постають перед суспільством.

В Україні відслідковується тенденція постійного зростання кількості людей, які готові звернутись за допомогою в психологічну консультацію. Як наслідок, збільшується кількість спеціалістів, що надають такі послуги.

Кількість вищих навчальних закладів, які готують психологів, зростає. Так само як зростає ліцензійний обсяг набору на факультети психології. Однак, практичною роботою в сфері психології займається тільки третина випускників. Разом з тим, не всі практикуючі спеціалісти, які надають психологічну допомогу мають базову психологічну освіту.

З огляду на потреби й запити суспільства та часу, ми ведемо розмову про один з основних видів практичної діяльності психолога – психологічне консультування. Тому, гостро постає питання формування професійної ідентичності психолога – консультанта.

Процес формування й становлення професійної ідентичності для людей різних професій відбувається в декілька етапів та передбачає проходження приблизно однакових стадій з більш-менш схожим результатом для кожного з них. Але, кожна спеціальність має власну специфіку та свої особливості, які відображаються в особливостях формування професійної ідентичності та особистісних характеристик.

Як достатньо поширену періодизацію професійного розвитку, можна розглянути класифікацію А. К. Маркової, що зосереджується на основному критерії – власних досягненнях певного рівня професіоналізму. Становлення професійної ідентичності можна співвіднести з певними віковими періодами (Е. Зеер, Л. Шнейдер) [15]. Виділяють наступні етапи розвитку та становлення професіоналізму: допрофесіоналізм (16–23 роки), коли відбувається первинне ознайомлення з професією; професіоналізм (18–25 років), що включає адаптацію до

професії; самоактуалізація в професії (26–33 роки); майстерність (34–42 роки) – вільне володіння професією; суперпрофесіоналізм (42–60 років), коли вільне володіння професією набуває форми творчості та оволодіння низкою суміжних професій, допомагає творчому процесу особистісного самопроектування; непрофесіоналізм, який вимагає виконання професійних обов'язків за професійно деформованими нормами та деформує особистість; післяпрофесіоналізм, який зумовлює завершення професійної діяльності [11; 15]. Професійна ідентичність формується, як наслідок та результат професійної діяльності, й засвоєння професійної ролі, а також є необхідною умовою успішності в професії.

Постановка проблеми ідентичності в психології не є новою, проте актуальність теми зростає, не дивлячись на розкриття цього психологічного феномену такими видатними вченими, як З. Фрейд, Ч. Кулі, Дж. Мід, С. Рубінштейн, Е. Еріксон, В. Франкл, Е. Фромм тощо [9].

На сьогоднішній день можна спостерігати підвищення зацікавленості та посилення уваги дослідників до проблеми становлення професійної ідентичності (Г. Абрамова, І. Андрійчук, М., К. Абульханова-Славська, Г. Андреева, Г. Балл, О. Бондаренко, О. Белінська, А. Борисюк, Т. Вілюжаніна, Г. Вайзер, Ж. Вірна, Н. Волянюк, Г. Гарбузова, К. Гуревич, Т. Данилова, Х. Дмитерко-Карабин, Л. Долинська, Ю. Долінська, І. Дружиніна, І. Дубровіна, Є. Єгорова, О. Єрмолаєва, Н. Завіниченко, І. Зязюн, Б. Іваненко, Н. Коломінський, В. Злишков, Є. Климов, А. Лукіяничук, Н. Литовченко, С. Максименко, І. Мартинюк, С. Макеєв, М. Марусинець, Л. Матвєєва, О. Міненко, Л. Мова, С. Оксамитна, І. Остапенко, В. Панок, В. Петровський, Н. Пов'якель, Н. Пророк, А. Самойлов, О. Санніков, В. Семиченко, А. Сергєєв, А. Сосновської, Ю. Стрелков, Л. Терлецька, І. Тимошук, Л. Уманець, Н. Чепелева, І. Ханін, Д. Шляков, Л. Шнейдер, М. Шульга, Ю. Шапошников, Ю. Швалб, Н. Шевченко, Т. Яценко тощо), та до особистісних аспектів професійного

становлення психологів (Буякас Т. М., Власова Ю. В тощо) [1; 3; 5; 6; 7; 8; 15].

Загальний процес становлення професійної ідентичності – тривалий поетапний процес, початок якого припадає на період професійного навчання [3]. Ми припускаємо, що особливу увагу корисно приділити особистості психолога – консультанта та її формуванню в навчальному процесі.

Хоча, в підготовці консультанта власне навчальна складова не є визначною. Рівень професіоналізму залежить, насамперед, від власного особистісного зростання спеціаліста, його становлення, як людини, набуття життєвої мудрості, глибини, знання про себе самого, володіння своїми можливостями, ресурсами та здібностями. З набуттям професійного досвіду набуває особливого значення ціннісно-змістова та мотиваційна сфера консультанта, коли спостерігається взаємна узгодженість особистих та професійних мотивів.

Наша увага припадає на один з перших етапів формування професійної ідентичності – період навчання у вищому навчальному закладі. В цей період студенти намагаються знайти та зайняти певне місце в житті, в суспільстві, в стосунках з ровесниками та дорослими, оцінити себе в системі «Я–Суспільство», формується соціально-професійна ідентичність. Це важливо тому, що в професійному становленні та практичній діяльності консультанта, особлива увага приділяється особистим якостям, рівню мотивації та ціннісним й змістовим орієнтирам, що зумовлені особливостями професії «людина-людина».

Специфіка практичної діяльності психолога-консультанта описана в роботах Айві М. Б., Бьюдженталя Дж., Мея Р., Немова Р. С., Кочюнаса Р., Ялома І., Шнейдер Л. Б., Ключової Н. В.; основні вимоги до особистості психолога-консультанта визначені в роботах Меновщикова В. Ю., Рудестама К., Карпова А. В.; ціннісно-змістова сфера діяльності

психолога-консультанта розкрита в роботах Франкла В., Дружиніна В. Н., Леонтьєва Д. А., Бахтіна М. М., Бубера М. тощо [2; 4; 10; 12; 13; 14; 15].

Саме тому виявлення найбільш важливих особистісних характеристик, які впливають на ефективність практичної діяльності психолога-консультанта та можливості застосування цих знань в допомозі у формуванні таких якостей у студентів – майбутніх психологів, виступають актуальними задачами в навчальному-виховному процесі вищої школи. Що може бути реалізовано через усвідомлення в процесі навчання основних вимог до особистості психолога-консультанта та дослідження власних особистісних характеристик.

Навчально-виховний процес потрібно зорієнтувати на формування у студентів уявлення про психолога-консультанта, як професіонала, психологічно зрілу особистість із сформованими світобаченням та системою цінностей, який добре орієнтується в сучасних консультативних підходах та володіє вміннями й навичками взаємодії з клієнтом, групою, організацією. Професійна підготовка майбутнього психолога-консультанта припускає багатоплановість розвитку особистості. Консультант має володіти знаннями з психології, як області наукового пізнання та дисципліни, яка має практично-орієнтоване спрямування; вміти проводити самодослідження себе, своїх можливостей та обмежень, як професіонала; засвоювати технології консультативної діяльності з використанням інноваційних методів.

Література:

1. Абрамова Г. С. Психологическое консультирование: теория и опыт – М.: Академия 1996. 132 с.
2. Айви А. Е., Айви М. Б., Саймек-Даунинг Л. Психологическое консультирование: методы, теории и техники. Практическое руководство – М.: 1999. 487 с.

3. Буякас Т. М. О проблемах становления чувства самоидентичности у студентов-психологов / Т. М. Буякас // Вестник Московского университета. Сер. 14. Психология. – 2000. – № 1. – С. 56-62.
4. Бьюдженталь Дж. Искусство психотерапевта СПб.: Питер, 2002. 304 с.
5. Вірна Ж. П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: Монографія. – Луцьк: Вежа, 2003. 125 с.
6. Власова Ю. В. К вопросу о профессиональном становлении и развитии личности психолога / Ю. В. Власова, О. А. Белобрыкина // Психология в вузе. – 2004. – № 2. – С. 86-98.
7. Долінська Ю. Г. Особистісне зростання практичного психолога в процесі його професійної підготовки / Ю. Г. Долінська // Зб. наук. пр. «Психологія». К.:НПУ, 1998. – Вип. I. 357 с.
8. Дружиніна І. А. Дослідження динаміки розвитку структурних компонентів професійної ідентичності майбутніх практичних психологів / І. А. Дружиніна // Актуальні проблеми психології : зб. наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / [за ред. С. Д. Максименка]. – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2008. Т. 10, Вип. 9. С. 120.
9. Еріксон Е. Ідентичність: юність та криза [пер. з англ.]. – [2-е вид.]. – М.: Флінта. МПСИ. Прогресс, 2006. 352 с.
10. Кочюнас Р. Основи психологічного консультування М.: Академічний проект 2000. 161 с.
11. Маркова А. К. Психология профессионализма. – М.: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. 312 с.
12. Меновщиков В. Ю. Вступ в психологічне консультування М.: Смысл, 2004. 107 с.
13. Мей Р. Мистецтво психологічного консультування М., Класс 2001. 133 с.

14. Немов Р. С. Психологическое консультирование М., Владос 2001. 528 с.
15. Шнейдер Л. Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг / Л. Б. Шнейдер. – М.: Изд-во Моск. псих.-соц. ин-та, 2004. 600 с.

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ОСНОВНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ВНЕУРОЧНОЙ ФИЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СО СТУДЕНТАМИ

Волошина А. А.,

преподаватель кафедры физического воспитания

Национальный университет «Одесская юридическая академия»

г. Одесса, Украина

В течение последнего времени в Украине сложилась тревожная ситуация: резко ухудшились здоровье и физическая подготовленность молодого поколения и, в частности, студенческой молодежи.

В связи с интенсификацией процесса учеба повышается уровень умственной нагрузки и его влияние на нервно-эмоциональную сферу студентов.

При этом вред наносит не сам умственный труд, а почти лишен движений образ жизни студентов.

Проблема занятости студенческой молодежи в свободное от занятий время является одной из самых актуальных проблем нынешнего времени. Известно, что одним из действующих средств разрешения этой проблемы есть привлечение студентов к занятиям физической культурой и спортом. В течение многих лет главными ячейками студенческого спорта были спортивные секции, которые действовали при спортивных клубах и кафедрах физического воспитания. Но в последнее время большинство спортивных секций не могут работать в связи с несостоятельностью заведений высшего образования финансировать их деятельность.

Рядом с этим, широкий ассортимент абонементных услуг и коммерческих клубов спортивной направленности, которые предлагаются, не отвечают финансовым возможностям подавляющего большинства студентов.

В связи с этим возникает необходимость поиска новых форм организации внеурочной физкультурно-оздоровительной и спортивно-массовой работы со студентами, которые бы отвечали современным социально-экономическим условиям.

Требования нынешнего времени нацеливают на то, что внеурочная работа по физическому воспитанию должна быть направлена на решение таких взаимосвязанных заданий: укрепление здоровья, закалки, повышения работоспособности студентов; развитие и коррекцию физических и двигательных возможностей студентов; совершенствование жизненно важных двигательных навыков и умений, способов регуляции движений, применение их в различных по сложности условиях; формирование привычек здорового образа жизни, позитивного отношения к физической культуре, мотивов и целей активной двигательной деятельности; содействие усвоению необходимого минимума знаний в области гигиены, медицины, физической культуры и спорта; развитие эмоциональной сферы, нравственных и волевых качеств, а также эстетическое воспитание расширение коммуникативных возможностей студентов в процессе внеучебных занятий физическими упражнениями, играми и спортом; воспитание потребности в систематических занятиях физическими упражнениями, стремление к физическому совершенствованию.

Ответственного отношения и большого внимания заслуживает организация и методика проведения занятий по физическому воспитанию со студентами, имеющих ослабленное здоровье, отнесенными к специальной медицинской группе. И здесь трудно переоценить значение

регулярных занятий физическими упражнениями и особенно в сочетании с применением средств закаливания, гигиенических процедур и приемов самоконтроля за состоянием здоровья.

Очень важным условием эффективности внеучебной работы по физическому воспитанию является выбор форм занятий физическими упражнениями, адекватными функциональным и двигательным возможностям студентов.

Конкретные направления и организационные формы использования массовых оздоровительных, физкультурных и спортивных мероприятий в условиях заведений высшего образования зависят от имеющейся спортивной базы и ее оснащение, традиций учебного заведения и других условий. В связи с чем, можно выделить основные соответствующие направления физкультурно-оздоровительной деятельности в вузе, а именно: гигиенический, оздоровительно-рекреационный, обще-подготовительный, спортивный, профессионально-прикладной и лечебно-оздоровительный.

Гигиеническое направление предусматривает применение средств физической культуры для укрепления здоровья и восстановления работоспособности студентов, как в условиях общежития, так и дома. А это: утренняя гигиеническая гимнастика, закаливающие процедуры (обтирание, обливание, душ и др.), Рациональное питание, а также дозированная ходьба, оздоровительный бег, подвижные и спортивные игры, плавание, ходьба на лыжах и другие физические упражнения [1, с. 37].

Оздоровительно-рекреационное направление предполагает применение средств физической культуры и спорта при коллективной организации отдыха и культурного досуга в выходные дни и в период каникул с целью восстановления и укрепление здоровья, познание окружающей среды. К средствам этого направления относятся туристские

пешие походы, экскурсии, подвижные игры, спортивные мероприятия, которые могут быть организованы и проведены в оздоровительно-спортивных лагерях, домах отдыха, туристических базах и во время учебной практики и др.

Обще-подготовительное направление обеспечивает всестороннюю физическую подготовленность и поддержание ее в течение определенного времени на уровне требований и норм соответствующей возрастной группы. Средствами подготовки при этом направлении являются виды упражнений, входящих в общий комплекс. А это – утренняя гигиеническая гимнастика, легкая атлетика, лыжный спорт, плавание, туризм, игры и др. Для планомерной работы по этому направлению организовываются группы общей физической подготовки и секции, проводятся спортивные соревнования.

Спортивное направление предусматривает систематические занятия одним из видов спорта в учебных группах спортивного совершенствования, в спортивных секциях спортивного клуба или индивидуально, участие в спортивных соревнованиях с целью повышения или сохранения определенного уровня спортивного мастерства.

Профессионально-прикладное направление определяет использование средств физической культуры для подготовки к работе по избранной специальности с учетом особенностей полученной профессии.

Лечебно-профилактическое направление заключается в использовании специальных физических упражнений, закаляющих процедур в реабилитации студентов, которые по состоянию здоровья отнесены к специальной медицинской группе. Физическое воспитание в специальных медицинских группах направлено на восстановление здоровья или отдельных функций организма, сниженных или утраченных в результате заболеваний или травм.

Средствами являются: рациональный режим жизнедеятельности, естественные факторы, лечебно-гигиенический массаж, тренажеры и широкий круг разнообразных как общеразвивающих, так и специального характера физических упражнений, элементов легкой атлетики, спортивных игр, подвижных игр, дозированных прогулок, оздоровительного бега, туристически- пешеходных походов , занятий в группах лечебной физкультуры и физической реабилитации (ЛФК) и др.

Таким образом, на воспитание положительного отношения студентов к собственному здоровью и привычки к занятиям физкультурно-оздоровительными упражнениями и здорового образа жизни во многом влияет динамизм, присущий современной цивилизации. Он требует новых взглядов на теорию и методику физического воспитания и занятия оздоровительной физической культурой, которые должны развиваться, меняться и перестраиваться в соответствии с социальными, духовными и культурными запросами студенческой молодежи. Их развитие должно соответствовать современным требованиям педагогической науки и практики и находиться в постоянном движении [2, с. 98].

Такие условия будут способствовать формированию всесторонне развитой личности с высокими духовными и физическими способностями как доминирующими и решающими в развитии ценностной системы молодого человека, будущего молодого специалиста.

Література:

1. Вайнбаум Я. С. Гигиена физического воспитания и спорта / Я. С. Вайнбаум, В. И. Коваль, Т. А. Родионова. – М. : Академия, 2002. – 240 с.
2. Канішевський С. М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного самовдосконалення студентства / С. М. Канішевський : видання друге, стереотипне. – К. : ІЗМН, 1999. – 270 с.

MODERNIZATION OF TRAINING OF DUAL-PROFILE PHILOLOGIST IN THE LIGHT OF THE BOLOGNA PROCESS

Haidai I. O.,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of the Department of Theoretical and Applied Linguistics

Zhytomyr Polytechnic State University

Zhytomyr, Ukraine

The modernization of national higher education in the context of current pan-European processes determines the need to take into consideration world trends in the organization of professional training of philologists. A number of regulatory documents have been adopted in Ukraine – the Laws of Ukraine “On Education” (2017) [3] and “On Higher Education” (2014), the National Doctrine of Educational Development (2012–2022), Conceptual Foundations for the Development of Pedagogical Education of Ukraine and its Integration into the European Educational space (2004), Conceptual foundations and directions of higher education development in Ukraine (2011), Concept of the State program of development of education for 2006-2010, Concept of pedagogical education (2018), which discusses the need to revise the conceptual foundations of national education for the purpose of carrying it to the level of achievements of the leading countries of the world, as well as highlights the main directions and requirements for professional training of modern teachers.

The accession of the higher education system of Ukraine to the Bologna Declaration together with the undoubted positive results brings with it the rejection of certain national educational features. Thus, in accordance with the requirements of the Bologna Declaration, the training of specialists with higher education should take place in a narrow specialty.

In addition, in most institutions of higher education in Ukraine there is a practice of professional training of a teacher, including a teacher-philologist, in two specialties. The need to train such specialists for a long time was caused by a variety of reasons, which could be attributed to the reduction of the school enrollment in rural areas, the widening of the range of philological cycle subjects, and the lack of teachers able to quickly reprofile or teach a few full-time subjects, qualified pedagogical staff teaching the subjects of the variable component of the curriculum of secondary education institutions, etc.

In the first years of independence, new priorities for the development of education in our country were identified, an appropriate legal framework was created, practical reform of the educational sector and its integration into the world context were initiated. For this purpose, a number of documents were adopted, for example, the State National Program for the Reform of Education ("Education. Ukraine of the 21st Century") (1993), which defined the strategy of reforming education in Ukraine by humanizing and democratizing the society, enhancing the social role of the individual, providing lifelong learning, updating the content of different sections of education in accordance with the needs of the individual and society [2, p. 2]. Ways of reforming the system of professional education proclaimed the introduction of multivariate educational programs, the latest pedagogical, information technologies in education; ensuring of continuity in gaining qualification levels; a combination of related professions and specialties to ensure the mobility of professionals in the labor market, which is directly relevant to the study.

The dual specialties of philological direction can now be attributed to the group of the most promising interdisciplinary specialties across the various subject fields. This is evidenced by the analysis of the vector of the development of the state policy in the field of language education, which is focused on the preservation, development and active use of the mother tongue and languages of national minorities, knowledge of the citizens of Ukraine in

several languages, including foreign languages, formation of the person's capacity for cultural and social ability, tolerant attitude to other cultures [1]. The highest level of interdisciplinary integration in the preparation of modern teacher-philologist is found in the field of educational and professional programs in the fields of higher education, giving students the opportunity to acquire knowledge related to their chosen specialty.

Today, however, there is a need to master other, unrelated specialties to train a highly skilled professional. In this context, it is worth noting the combination of not only pedagogical philological specialties, for example, the specialties "Ukrainian language" and "Foreign language" or a specialty that includes two foreign languages. Today's job market requires a well-trained specialist who is able to speak several foreign languages and who has other professional competences. Therefore, the specialty Applied Linguistics, which combines command of several foreign languages and information and computer technologies, is becoming increasingly relevant.

After the Bologna Convention was signed, the reform of the Ukrainian higher education institution is aimed at adapting the national education system to European standards and is part of the overall process of European integration of Ukraine. Along with the undeniable positive effects, such as university autonomy, transparency of entry and assessment systems, monitoring of the quality of education, mobility of students, overcoming corruption, entering the higher education system of Ukraine into the European and world educational space brings with it the refusal of certain national education. Thus, according to the requirements of the Bologna Declaration, training of specialists should be fundamental and take place in a narrow specialty. At the same time, in most universities of Ukraine there is a practice of teacher training in two specialties.

Nowadays, the phenomena of professional and academic mobility as a tendency of development of modern education and the possibility of re-profiling of teachers-philologists with dual qualification become crucial for the

system of national education [4, p. 11]. Providing conditions for expanding professional and academic mobility is one of the most important tasks for Ukraine's integration into the Bologna Process.

As in the beginning of the introduction of dual-specialty teacher training, the reason for such training is the increase in the number of subjects in the philological cycle and the need for qualified philological teachers, speakers of two or more languages. Accordingly, there is a permanent problem of providing full-time teachers with work that can be solved by combining the teaching of several subjects. The current labor market situation and the prospects for professional mobility related to European integration processes make this problem even more acute.

In this context, professional mobility of a specialist is of great importance. In our opinion, professional mobility is an important feature in the training of specialists, including teachers-philologists, in dual specialties, because it allows you to quickly re-profile, adapt to new working conditions, that is, allows you to choose the subject of teaching in specific school conditions.

The analysis of the leading aspects of integrating the training of a philologist in two specialties into the European educational space has shown the prospect of training not only a philologist, but also a well-trained specialist who speaks several foreign languages and has other professional competences. To date, national standards for the training of dual profile professionals have not yet been developed in Ukraine. Therefore, we see the prospect of further scientific exploration in the study of the development of training of dual-profile specialists, including philologists, applied linguists, translators-referents, specialists in tourism with knowledge of foreign languages, etc. at the present stage in Ukraine, in the system of education of foreign countries, as well as in foreign countries standards of dual profile professionals in Ukraine and training support for its implementation. In our opinion, it will be appropriate to amend

the normative documents at the level of the Ministry of Education and Science of Ukraine in order to ensure equal academic requirements in the study of the first and second specialty. Another promising area is the improvement of educational and methodological support for the training of dual-profile philologists.

References:

1. Voynalovich L. P. Teacher Training for National Minority Schools in Ukraine (20-30s of XX Century): abstract / Lyudmila V. Voynalovich. – Zhytomyr, 2011. – 20 p.
2. State National Program "Education" ("Ukraine XXI Century"). – 1993. – № 44-46. – P. 2.
3. Law of Ukraine "On Education" [Electronic resource]. – Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (accessed: 11/17/2019)
4. Integration of higher education of Ukraine into the European educational space experience of academic mobility between Ukraine and the European Union: Method. Tool. – 2006. – Kyiv. – P. 11.

ПРОБЛЕМА ВПРОВАДЖЕННЯ ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ

*Заворотна О. І.,
викладач кафедри англійської мови
гуманітарного спрямування №3
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

Завдяки прийняттю рамкового Закону України «Про освіту» в Україні відбувається масштабне реформування освіти. Прийнятий нещодавно Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» передбачає створення умов для розвитку міждисциплінарних освітніх програм, освітніх програм спільного та подвійного диплому [4].

Одним із підходів викладання англійської мови, який передбачає залучення міжпредметних зв'язків є предметно-мовне інтегроване навчання. Предметно-мовне інтегроване навчання англійської мови це подвійно направлений освітній підхід в якому іноземна мова використовується як для вивчення власне мови, так і вивчення фахового предмету. Це означає, що під час навчально процесу студент одночасно опановує і предмет зі спеціальності та іноземну мову [1, с. 15].

Основні концепції предметно-мовного інтегрованого навчання:

- вивчення змісту предмета через іноземну мову та вивчення іноземної мови шляхом вивчення змісту предмета;
- мова – це інструмент для навчання та спілкування;
- зміст фахового предмету, що вивчається визначає лексику, яку потрібно вивчити;
- читання та аудіювання переосмислюються, адже виступають основними навичками необхідними під час опанування нової інформації;
- лексика має першорядне значення [3];

У методології предметно-мовного інтегрованого навчання мова є інструментом для вивчення фахового предмету та спілкування, а зміст предмета визначає лексику та граматику, яку потрібно вивчати на занятті.

У підходу предметно-мовного інтегрованого навчання є багато переваг:

- студенти стають більш впевненими користувачами мови;

- підвищується мотивація вивчення іноземної мови, адже вони використовують мову як інструмент для вивчення фахового предмету;
- іноземна мова вивчається за принципом «занурення», за цим самим принципом діти вивчають рідну мову;
- студенти ефективніше вивчають, розуміють та запам'ятовують фахову лексику.

Проте не варто плутати предметно-мовне інтегроване навчання з англійською для спеціальних цілей, адже в останньому увага приділяється термінології, яка використовується в конкретних галузях, таких як право, медицина, інженерія, фінанси тощо. В свою чергу в предметно-мовному інтегрованому навчанні англійській мові фокус з викладання власне мови переходить на викладання фахового предмету першочергово і, відповідно, мови необхідної для його засвоєння.

Предметно-мовне інтегроване навчання та англійська для спеціальних цілей поділяють низку ключових особливостей, таких як використання змісту з різних нелінгвістичних предметів, розвиток академічних та комунікативних навичок та використання комунікативної методики викладання. Однак у цих двох підходів є деякі ключові відмінності, і один з них – цілі та результати навчання. Предметно-мовне інтегроване навчання чітко зазначає, що цілі вивчення фахового предмету однаково або навіть важливіші, ніж цілі вивчення мови, тоді як в англійській для спеціальних цілей вивчення мови має першочергове значення.

Ще одна відмінність у вищезазначених підходах, це принцип підбору навчального матеріалу. У англійській мові для спеціальних цілей навчальний матеріал адаптується згідно рівня володіння мовою студентів. У предметно-мовному інтегрованому навчанні використовується автентичний навчальний матеріал, який не адаптується, проте рекомендується використовувати стратегії «риштування» (scaffolding), де

викладач наводячи приклади та, за необхідності, надаючи допомогу, забезпечує краще розуміння навчального матеріалу студентами [2]. У предметно-мовному інтегрованому навчанні англійська мова розглядається як засіб, а не мета сама по собі, а це означає, що вона вивчається при необхідності, а не, як у традиційних підходах (серед яких і англійська мова для спеціальних цілей), коли саме мовна тема (лексика або граматика) визначає змістову складову заняття.

Предметно-мовне інтегроване навчання ставить перед викладачем англійської мови певні труднощі, адже викладач мусить хоча б базово розуміти предмет який викладатиме англійською. Іноді в такому підході використовується викладання в тандемі з викладачем-предметником.

Типовий викладач англійської мови для спеціальних цілей – це викладач мови, який не бере на себе відповідальність за викладання навчального змісту, оскільки це поза їх компетенцією через високі пізнавальні вимоги до предметів, які викладаються у вищій школі.

Одним із способів вирішення проблеми викладання фахового предмету для викладачів англійської у вищій школі є більше покладатися на проектне чи проблемне навчання та співпрацювати зі спеціалістами. Проте детальна методика такого викладання потребує подальшого вивчення.

Література:

1. Coyle D., Hood F., Marsh D. Content and language integrated learning. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 208 p.
2. Hammond, J. and Gibbons, P.. “Putting scaffolding to work: The contribution of scaffolding in articulating ESL education”. *Prospect*. 2005. № 20 (1), 6-30.
3. Marsh D., Content and Language Integrated Learning (CLIL). A Development Trajectory. Córdoba : University of Cyrdoba, 2012. 552 p.

4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти».

URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GI00657A.html (дата звернення: 03.02.2020)

РОЛЬ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТЕХНІКІВ-КОНСТРУКТОРІВ ОДЯГУ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ В КОЛЕДЖІ

Лемешко Л. Ю.,

аспірант Інституту професійно-технічної освіти

Національна академія педагогічних наук України

м. Київ, Україна;

викладач мистецьких дисциплін

Білоцерківського коледжу сервісу та дизайну

м. Біла Церква, Україна

Відповідно до Закону України про вищу освіту основною метою державної політики в галузі освіти є створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, для виховання покоління людей, здатних ефективно працювати й навчатися протягом життя, орієнтуватися в безперервному потоці інформації. Розвиток творчого потенціалу обдарованої особистості, розробка з цією метою відповідних технологій і методів навчання посідає одне з пріоритетних місць у загальній стратегії оновлення всієї сучасної освіти. У цьому контексті організація проектної діяльності для формування

художньо-творчої компетентності техніків-конструкторів одягу набуває особливого значення у реалізації завдань нової освітньої політики.

За останнє десятиліття XX століття та на початку XXI століття з'явилися численні публікації, присвячені аналізу проектного методу. У зарубіжних школах Європи та Америки цей метод розвивався активно і досить успішно [2, с. 40]. Його популярність була зумовлена раціональним поєднанням теоретичних знань і практичного досвіду для вирішення конкретних проблем.

Саме поняття «проект» вперше з'явилось у XVII–XVIII століттях і було синонімом для слів «експеримент» у природничих науках і «розгляд справ» у юриспруденції. Пізніше, у XIX столітті були визначені ще дві моделі проектів, які використовуються і сьогодні. Пеша, більш давня, модель Вудворда передбачає, що студенти спочатку вивчають матеріал, набувають знань та навичок, які в подальшому знадобляться для конструювання проектів. Друга, більш сучасна, модель Річардса передбачає «занурення» в проблему, її фундаментальне дослідження.

Під «педагогічним проектуванням» мають на увазі нерегламентовану, творчу, поліфункціональну діяльність, що виконує аналітичну, прогностичну, конструктивну, організаційну і рефлексивну функції.

Проектування потребує розуміння, співтворчості, співпереживання авторів і користувачів. Це дозволяє проекту бути посередником між людьми, які мають спільність поглядів на його предмет, мету і цінності передбачуваної ними діяльності.

У своїй «Великій дидактиці» Я. А. Каменський закликав вчителів навчати своїх учнів так, «щоб вони досліджували і пізнавали самі предмети, а не тільки пам'ятали чужі спостереження та пояснення». Основою навчально-пізнавальної та навчально-творчої діяльності в проектах є евристичні методи. В. І. Андреев вважав, що евристичні

методи – це система евристичних правил діяльності педагога і діяльності студента, розроблені з урахуванням закономірностей та принципів педагогічного управління і самоуправління з метою розвитку інтуїтивних процедур діяльності учнів щодо вирішення творчих завдань [2, с. 99].

Використання методу проектів сприяє забезпеченню умов для розвитку індивідуальних здібностей та нахилів студента, учить творчо мислити та інтелектуально вдосконалюватись. Він орієнтує техніків-конструкторів на самостійну, парну чи групову діяльність та активізацію навчання, при цьому реалізується творчий підхід до вирішення певної проблеми [1, с. 33].

Проектна діяльність, як показує досвід її організації на заняттях мистецтвознавчого циклу, сприяє розвитку творчих якостей особистості. Разом з тим, студенти вперше стикаються із завданнями, в яких відсутнє єдине правильне рішення. Згідно з підходами проектної діяльності йде орієнтація студентів на власне дослідження, в якому передбачається і власний варіант вирішення проблеми.

В типологічній моделі проекти розрізняють:

- **за пріоритетним видом діяльності:** творчі, соціальні, дослідні, рольові, пошукові, ігрові;
- **за предметно-змістовою сферою інтересів:** екологічні, правові, телекомунікаційні, філологічні, політехнічні, інформаційні, художні;
- **за участю в розробці:** індивідуальні, парні, групові, колективні;
- **за терміном виконання:** короткочасні, середньої тривалості, довготривалі;
- **за характером партнерської взаємодії між учасниками:** кооперативні, загальні, конкурсні;
- **за рівнем реалізації міжпредметних зв'язків:** одно-предметні, міжпредметні;

- **за формою презентації (захисту):** пленарні, стендові, мультимедійні, рольові, творчі.

Кожен вид заслуговує на увагу і кожен новий проект має свою змодельовану концепцію. Але в роботі з техніками-конструкторами одягу доцільно поєднувати проекти за пріоритетним видом діяльності дослідницькі і творчі.

Дослідницькі проекти потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників, соціальної значущості, продуманості методів, зокрема – експериментальних методів обробки результатів. Вони цілком підпорядковані завданням дослідження і мають відповідну структуру: визначення теми дослідження, її актуальності, а також предмета та об'єкта, завдань і методів, методології дослідження, висунення гіпотез вирішення проблеми.

Творчі проекти не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Такі проекти можуть бути частиною дослідницьких проектів, їхнім модулем.

Проектна діяльність для майбутніх техніків-конструкторів одягу – це спільна, обґрунтована, спланована й усвідомлена діяльність, що має загальну мету, узгоджені методи, і спрямована на формування в них художньо-творчої компетентності. Вона дозволяє студентам на заняттях мистецтвознавчого циклу зрозуміти зміст предмета, розкрити як теоретичні, так і практичні проблеми курсу. Студенти беруть участь у різних видах діяльності: ігровій, творчій, навчально-пізнавальній, ціннісно-смысловій, предметно-перетворювальній, трудовій, соціально-комунікативній.

Література:

1. Житник Б. О. Методичний poradник: форми і методи навчання. Харків : ВГО, 2005. 128 с
2. Коваленко В. О. Педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на педагогічну теорію і практику в Україні (20-ті роки ХХ ст.): дис. канд. пед. наук. Київ : 2000. 188 с.

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

РОЛЬ ДЕРЖАВИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Крупська М. В.,

*слухачка кафедри теорії держави і права,
конституційного права та державного управління
навчально-методичного центру післядипломної
освіти та підвищення кваліфікації*

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Територіальні громади часто бажають удосконалити себе. Вони прагнуть приваблювати новий бізнес, покращувати житловий фонд, знижувати рівень злочинності, піднімати рівень освіти або досягати інших цілей, спрямованих на покращання якості життя членів громади. Усе це оформлюється у цілі, що є необхідними для розвитку громади. Проте після визначення зазначених цілей часто виникає ситуація, коли громада потребує допомоги в досягненні їх, а саме реалізацію відповідної державної політики. Загалом, це стосується і такого важливого аспекту розвитку громад, як розвиток їх соціального капіталу.

Соціальний капітал та пов'язана з ним соціальна спроможність лежать в основі розвитку територіальних громад. Якщо громадяни не можуть планувати та працювати разом ефективно й інклюзивно, тоді розвиток громади буде обмеженим. Величина соціального капіталу громади впливає на те, яким чином відбувається її розвиток та на що його спрямовано. Соціальний капітал означає наявність ресурсу [1]. А це також

означає, що кожна особа являє собою цінність і може бути корисною для спільноти. Звідси випливає важлива для нас різниця між соціальним капіталом на рівні індивіда і соціальним капіталом на рівні спільноти.

П. Бурдье у своєму визначенні соціального капіталу робить наголос на індивідах, зазначаючи, що соціальний капітал є властивістю індивіда в соціальному контексті. Можна розглядати соціальний капітал через цілеспрямовану дію, яка в кінцевому рахунку може трансформувати цей капітал на звичайні економічні доходи, і здатність це зробити залежить від природи соціальних зобов'язань, зв'язків та мереж, до яких людина має відношення [2].

Розвиток соціального капіталу громади підвищує її спроможність, а результатом реалізації відповідної державної політики має стати створення громад із високим рівнем соціального капіталу.

Рівень соціального капіталу територіальних громад впливає на їх розвиток у деяких широких напрямках: структурному та когнітивному. Зі структурної точки зору, взаємозв'язки між людьми у межах громади створюють соціальні мережі, які підсилюють розвиток громади шляхом посилення розповсюдження потоку інформації, ідей, продукції та послуг серед її членів. З когнітивної точки зору, взаємозв'язки створюють почуття наявності спільних цілей, посилюють відданість загальній справі, сприяють взаємній довірі та вкорінюють норми взаємодії серед членів громади. За такої важливості соціального капіталу для розвитку громад цей процес слід розпочинати саме з розвитку соціального капіталу громад, сприяння чому має бути одним з основних напрямів державної політики розвитку територіальних громад в Україні.

Література:

1. Бурдье П. Формы капитала / П. Бурдье // Экономическая социология. – Т. 3. – № 5. – 2002. – С. 60-74.

2. Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital / In J/ G/ Richardson (ed.). Handbook for Theory and Research For thr Sociology of Education. – New York: Greenwood Press, 1986. – P. 211-236.

**ЕЛЕКТРОННЕ САМОВРЯДУВАННЯ: МОЖЛИВОСТІ
ЗАСТОСУВАННЯ ЙОГО МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ
ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ФОРМУВАННЯ ДІЄЗДАТНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Крупська М. В.,

слухачка кафедри теорії держави і права,

конституційного права та державного управління

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

м. Дніпро, Україна

В наш час інформаційно–комп'ютерні технології можуть бути застосовані в якості ефективних посередників між громадянами, територіальними громадами та різними гілками влади, що підтверджує свою ефективність у європейських країнах та загалом у світі. Підвищуючи ефективність політичної та управлінської комунікації, забезпечуючи доступність отримання адміністративних послуг, а також їх здешевлення, інформаційно–комп'ютерні технології стають незамінними для територіальних громад, які прагнуть скорішого сталого розвитку. У сукупності всі електронні можливості такого роду складають електронне урядування – форму організації публічного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно– телекомунікаційних технологій для формування нового

типу держави, орієнтованої та задоволення потреб громадян [2]. На сьогодні реалізуються такі види електронного урядування: е-уряд; е-медицина; е-телефонія; е-законодавство; е-зайнятість; е-освіта; е-бібліотека; е-банк; е-кадастр; е- телебачення; е-транспорт; е-демократія та ін.

Серед зазначених видів особливо важливими для сталого розвитку України є розвиток е-уряду та е-демократії задля підвищення ефективності публічного управління, забезпечення відкритості та прозорості влади для людини та громадянина, громадських організацій, бізнесу тощо.

Як слушно відзначають Л. Яковенко та С. Приходько, сьогодні зазнає змін традиційна модель представницької демократії, оскільки вона має певні недоліки щодо можливостей громадського контролювання влади. У контексті цих процесів відбувається активне становлення таких явищ як електронний уряд та електронна демократія. Повноцінне використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій у сфері публічної політики робить владу прозорішою, оперативнішою, мобільнішою [3, с. 67]. Отже, поява е-урядування та е-демократія є закономірною.

Враховуючи, що публічне управління охоплює державне управління та місцеве самоврядування, доцільно звернути увагу на розвиток електронної демократії та пропонувати необхідність державної підтримки становлення електронного самоврядування (е-самоврядування) як нової форми місцевого самоврядування в епоху інформатизації. На мою думку, е-самоврядування передбачає вирішення питань місцевого значення за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Технології електронного урядування, електронної демократії, а тим більше запропонованого е-самоврядування, є відносно новими феноменами політичного життя нашої держави, а, отже, потребують

особливої уваги, зокрема для уникнення непередбачених ефектів або загроз використання їхнього потенціалу не на користь розбудови дієздатних громад та підвищення ефективності взаємодії. Задля мінімізації зазначених ризиків мають бути розроблені та запроваджені процедурно–правові та технологічні стандарти запровадження е–самоврядування.

Можна припустити, що головним координатором у процесі становлення в Україні е–самоврядування має стати Державне агентство з питань електронного урядування України [1]. З метою забезпечення єдиного підходу в усіх територіальних громадах воно має запропонувати відповідні стандарти, а також типові механізми і заходи до програм розвитку місцевого самоврядування, адже даний напрям є ще досить новим для України.

Література:

1. Державне агентство з питань електронного урядування України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dknii.gov.ua/>
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 груд. 2010 р. № 2250-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>
3. Яковенко Л. І. Особливості суспільно-політичних процесів в постіндустріальному суспільстві / Л. І. Яковенко, С. М. Приходько // ScienceRise. – 2015. – № 5(1). – С. 67-70.

МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИМ ВЕРСТВАМ НАСЕЛЕННЯ

Фора О. О.,

*головний спеціаліст відділу з ретроконверсії № 1
Управління застосування пенсійного законодавства
Головне управління Пенсійного фонду України
в Дніпропетровській області
м. Дніпро, Україна*

У сучасних умовах загострення соціальних проблем пов'язане з проведенням в нашій країні радикальних реформ ринкового напрямку та посиленням світової економічної кризи значно підвищується роль соціальних функцій держави. Саме тому сьогодні влада зайнята пошуком оптимальної системи державних засобів забезпечення прав людини і громадянина в Україні, зокрема через систему надання соціальних послуг. Підвищення ефективності системи соціальних послуг на сьогоднішньому етапі її розвитку пов'язане, перш за все, із упровадженням новітніх технологій надання соціальних послуг різним суб'єктам.

Метою цієї статті є дослідження практики вдосконалення системи соціальних послуг у форматі «прозорий офіс». Перевагою надання послуг у такому форматі є те, що в одному приміщенні, яке працюватиме у форматі «прозорий офіс» можна одержати базовий пакет послуг соціального характеру за різними напрямками [1]. Першочергове завдання зробити так, щоб людина, звертаючись до такого офісу, отримала повністю усю необхідну їй інформацію, прозору систему нарахувань, щоб це відбувалося вчасно та оперативно.

Центр надання соціальних послуг у форматі «прозорий офіс» (далі – «прозорий офіс») являється постійно діючим робочим органом, в

якому надаються послуги у сфері соціальної політики відповідними управліннями соціального захисту населення та управліннями Фондів пенсійного забезпечення, соціального захисту, соціального страхування, Державної служби зайнятості. Метою створення «прозорого офісу» є запровадження ефективної системи надання послуг у сфері соціальної політики. «Прозорий офіс» у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, рішеннями міських рад та їх виконавчих комітетів, розпорядженнями міського голови, наказами Департаменту соціальної політики міських рад, положеннями відповідних управлінь соціального захисту населення, положеннями управління Фондів, Положеннями «Про «прозорий офіс» та іншими нормативно правовими документами. Надання послуг здійснюється працівниками відповідних управлінь соціального захисту населення та працівниками управління Фондів в межах компетенції згідно з чинним законодавством. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності «прозорого офісу» здійснюється за рахунок міських бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Основними завданнями «прозорого офісу» є: – організація надання послуг у сфері соціальної політики на якісно вищому рівні у встановлені законодавством строки; – спрощення процедури отримання послуг у сфері соціальної політики та поліпшення якості їх надання; – впровадження автоматизованого документообігу; – забезпечення інформування суб'єктів звернень про вимоги та порядок надання послуг у сфері соціальної політики. «Прозорий офіс» зобов'язаний: – надавати послуги відповідно до Регламенту роботи «прозорого офісу», інших нормативно правових актів; – надавати повну, актуальну та достовірну інформацію щодо порядку отримання послуг; – надавати до інших державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій

відомості, необхідні для надання послуг суб'єктам звернення, в тому числі з використанням інформаційно-технологічної та комунікаційної інфраструктури; – отримувати від інших державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій документи й інформацію, необхідні для надання послуг суб'єктам звернення відповідно до затвердженого Переліку послуг, які надаються у «прозорому офісі»; – забезпечувати отримання суб'єктом звернення послуги своєчасно та згідно із Переліком послуг, які надаються у «прозорому офісі»; – забезпечувати захист інформації, доступ до якої обмежено відповідно до чинного законодавства України, а також дотримуватися режиму обробки, використання та збереження персональних даних при наданні послуги; – забезпечувати своєчасну міжвідомчу інформаційну взаємодію; – виконувати інші обов'язки відповідно до Положення, Регламенту роботи «прозорого офісу» та інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини, що виникають у зв'язку із наданням послуг. У «прозорому офісі» забезпечується надання послуг у сфері соціальної політики. Перелік послуг, які надаються у «прозорому офісі», затверджується рішенням виконавчих комітетів міських рад. Інформаційні картки надання відповідних послуг затверджуються начальником управління соціального захисту населення та начальником «Прозорий офіс» Управління соціального захисту населення: послуги адміністрування державної допомоги, субсидій, пільг та інших соціальних виплат Пенсійний фонд України: послуги пенсійного забезпечення Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: послуги сім'ям, що опинилися в складній життєвій ситуації Фонд соціального страхування України: послуги у сфері соціального страхування Державна служба зайнятості: послуги у сфері соціального страхування. Соціальні послуги у форматі «прозорий офіс» погоджуються директором Департаменту соціальної політики міських рад та начальником головного

управління Пенсійного фонду України в областях. У приміщеннях, де розміщується «прозорий офіс», можуть надаватися супутні послуги (виготовлення копій документів тощо) суб'єктами господарювання, добір яких здійснюється на конкурсній основі за критеріями забезпечення мінімізації матеріальних витрат та витрат часу суб'єкта звернення у встановленому міськими радами та виконавчими комітетами порядку. У приміщеннях «прозорого офісу» розташовується дитяча кімната для перебування малолітніх дітей, батьки яких звернулися за отриманням послуги. Пріоритетним напрямом соціальної політики є докорінна зміна системи адміністрування соціальних програм. Вдосконалення системи соціальних послуг у форматі «прозорий офіс» передбачає встановлення нових вимог до якості послуг, що надаються населенню.

Це система «фронт» і «бек» офіс, система електронного управління чергою, доступність для людей із обмеженими можливостями. Система фронт офіс (англ. Front office) – це структурний підрозділ, в компетенцію якого входить, перш за все, робота з клієнтам і для клієнтів, ніж виконання другорядних функцій, таких як сервісна підтримка, прийняття рекламацій, здійснення інших пересічних операційних процесів. Безпосереднє приймання громадян у залах обслуговування. Спеціаліст фронт-офісу приймає документи: формує заяву; сканує документи, надані відвідувачем. Відвідувач лише підписує роздруковану заяву та отримує розписку повідомлення про прийняття документів. На цьому прийом громадянина спеціалістом фронт-офісу завершується, а документи передають до бек-офісу для завершення процесу формування. Система бек офіс (англ. Back office) – це відділ, який виконує рутинні, адміністративні, обслуговуючі функції: обробка документів, отриманих від громадян, та надання кінцевого результату. Працівник бек-офісу розпочинає процес формування особової справи клієнта. При цьому дані документів завантажуються автоматично. Ті дані, які не завантажилися

спеціаліст вносить вручну. Достовірність внесених даних – повторна перевірка спеціалістами бек офісу. Прозорий офіс, Система фронт-офіс, Система бек-офіс, Система електронного управління чергою, доступність для людей із обмеженими можливостям. Ефективність діяльності системи соціальних послуг напряму впливає на соціальну та політичну стабільність держави» [2].

Таким чином, проведений аналіз дає змогу узагальнити, що система надання соціальних послуг у форматі «прозорий офіс» являється новим підходом до поліпшення якості надання цих послуг та автоматизації технологічних процесів пов'язаних. Основними перевагами є: – система ставить за мету максимально вилучити суб'єктивний людський чинник, значно звузити часові рамки оформлення необхідних документів; – автоматизація відповідальної роботи введення спеціалістом даних первинної документації за допомогою розроблених алгоритмів контролю, тобто максимально виключається введення некоректної інформації. Отже, основними принципами запровадження єдиних стандартів обслуговування у форматі «прозорий офіс» є: відмова від паперового документообігу при оформленні документів; дистанційне обслуговування громадян; мінімізація людського чинника.

Література:

1. Управління праці та соціального захисту населення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/Svyatoshino/posts/1905151256373314>.
2. Дубич К. В. Сучасна система надання соціальних послуг України / К. В. Дубич // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» № 3, 2015. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821>.

МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Іваник О. Г.,

студентка навчально-методичного центру

післядипломної освіти та підвищення кваліфікації

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

м. Дніпро, Україна

Європейський досвід служби в органах місцевого самоврядування показує, що цілковита дієздатність системи органів місцевого самоврядування повністю залежить від кадрового забезпечення – безпосередніх виконавців, їхнього потенціалу до підвищення кваліфікації та мотивації праці.

Саме тому в умовах сучасної європейської інтеграції та децентралізації в Україні серед основних завдань визначається удосконалення сучасного мотиваційного механізму діяльності посадових осіб в органах місцевого самоврядування.

Поняття мотивації трактується як одна із функцій управління. Під ним розуміється процес свідомого й доцільного впливу на трудову поведінку людей. Мотивація – це сукупність чинників, які зумовлюють поведінку людей. Мотивування праці – це вид управлінської діяльності, який забезпечує процес спонукання людини до діяльності, що спрямована на досягнення особистих цілей і цілей організації [1].

Найчастіше до елементів мотивації зараховують: зміст та умови праці, відносини між працівниками, засоби адміністративного примусу

(заборони, розпорядження), заохочення (стимули матеріальні та нематеріальні), засоби переконання (переговори, консультації), тощо.

Мотивацію, як процес впливу на поведінку працівників, теоретично можна розділити на 6 стадій. Такий розгляд процесу носить досить умовний характер, тому що в реальному житті немає настільки чіткого розмежування стадій і немає відособлених процесів мотивації. Однак для з'ясування того, як розвивається процес мотивації, яка його логіка і складові частини, може бути прийнятна наведена нижче модель.

Перша стадія – виникнення потреб. Потреба виявляється у вигляді того, що людина починає відчувати, що їй чогось не вистачає. Виявляється вона в конкретний час і починає “вимагати” від людини, щоб вона знайшла можливість і почала робити якісь кроки для її усунення. Потреби можуть бути різноманітними. Їх можна поділити на три групи:

1. Фізіологічні.
2. Психологічні.
3. Соціальні.

Друга стадія – пошук шляхів усунення потреби. Виникнення потреби створює проблеми для людини, вона починає шукати можливості усунути її: задовольнити, придушити. Виникає необхідність щось зробити або почати.

Третя стадія – визначення цілей (напрямки) – людина фіксує, що і якими засобами вона повинна робити, чого домогтися, що одержати для того, щоб усунути потребу. На даній стадії необхідно врахувати такі чотири моменти:

1. Що я повинен одержати, щоб усунути потребу;
2. Що я повинен зробити, щоб одержати те, що бажаю;
3. Як мені домогтися того, чого бажаю;
4. Наскільки те, що я можу одержати, може усунути потребу.

Четверта стадія – здійснення дії. На цій стадії людина витрачає зусилля для того, щоб здійснити дію, що повинні дати їй можливість одержати щось, щоб усунути потребу. Процес роботи робить зворотний вплив на мотивацію, і тому на цій стадії може відбуватися коригування цілей.

П'ята стадія – одержання винагороди за здійснення дії. Виконавши роботу, людина або одержує те, що вона може використовувати для усунення потреби, або те, що вона може обміняти на бажаний для неї об'єкт. На даній стадії з'ясується те, наскільки виконання дій дало бажаний результат. У залежності від цього відбувається або послаблення, або зберігання, або ж посилення мотивації до дії.

Шоста стадія – усунення потреби. В залежності від ступеня зняття напруги, що викликається потребою, а також від того, виникає усунення потреби послаблення або посилення мотивації діяльності, людина або припиняє діяльність до виникнення нової потреби, або продовжує шукати можливості і здійснювати дії по усуненню потреби [3].

Сама по собі потреба не може спонукати працівника до якихось певних дій. Тільки тоді, коли потреба зустрічається із предметом, здатним її задовольнити, вона може направляти й регулювати діяльність соціальної системи, управляти її поведінням. Усвідомлення потреб викликає інтереси, бажання, прагнення, потяги [2].

Говорячи про стимулювання працівників, треба враховувати й таке поняття як мотивація праці. Фахівці вважають, що система мотивації повинна коректуватися і доводитися до відома кожного співробітника. Від цього залежить, чи стане пропонована система мотивуючим чи демотивуючим фактором.

Проаналізувавши останні публікації спостерігається різноплановість досліджень наукових доробок вітчизняних і зарубіжних

учених, що пов'язані із стимулюванням персоналу в організації та їх мотивацією.

Суттєвий внесок у створення та розвиток теоретичних засад і аспектів систем мотивації та стимулювання службовців зробили такі вчені, як : К. Альдерфер, Дж. Адамс, Л. Артеменко, В. Бондар, В. Врум, Н. Гончарук, Е. Мейо, М. Кравченко, М. Дороніна, М. Пашкова, А. Колот, Л. Круп'як, І. Лопушинський, Д. Мак-Грегор, В. Малиновський, А. Маслоу, Є. Матвіїшин, І. Мишурова, Н. Нижник, С. Озірська, У. Оучі, Т. Пахомова, В. Плугова, А. Сіцінський, А. Сміт, В. Степанюк, Ф. Тейлор, А. Файоль, В. Філіпповський, Г. Чернецька та інші. Проте питання мотивації праці посадових осіб місцевого самоврядування так і залишилися недостатньо дослідженими.

Література:

1. Бойко Е. В. Мотивация персонала: Учебное пособие для студентов специальности «Менеджмент организаций» / Е. В. Бойко. – 2004. – 126 с. 5
2. Жданкин Н. А. Мотивационный мониторинг как инструмент развития организации / Н. А. Жданкин // Генеральный директор. – 2008. – № 4. – С. 48-55.
3. Корвацька З. Я. Особливості підвищення кваліфікації службовців у Великобританії. Досвід для України / З. Корвацька, П. Шевчук // Соціально-економічна ефективність державного управління: теорія, методологія та практика: матеріали щорічної наук.- практи. конференції, 23 січ. 2013 р. Ч. 1. – Л., 2013. – С. 122-125.

ЕФЕКТИВНІСТЬ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Тарабанова І. В.,

*слухачка кафедри теорії держави і права,
конституційного права та державного управління
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Ефективність кадрової політики у сфері публічного управління залежить від свідомого та науково-обґрунтованого управління кадровими процесами на державному рівні, можливості максимально поєднати інтереси держави з інтересами суспільства.

У сучасних умовах модернізації публічного управління в Україні на ефективність кадрової політики впливають:

- надмірна політизованість кадрових призначень;
- проблеми, пов'язані з правовим регулюванням відносин у сфері державної служби (плинність кадрів, яка залежить у першу чергу від політичних змін);
- корупційні прояви;
- недосконалість відбору на конкурсні посади;
- низька інституційна спроможність державної служби (відсутність чітких внутрішніх стандартів та процедур роботи, відсутність системи безперервного навчання, прогалини в змісті та обсязі знань персоналу);
- відсутність належної кваліфікації державних службовців;
- послаблення контролю та вимогливості до управлінських кадрів;
- відсутність цілісної системи управління персоналом на державній службі;

- відсутність збалансованої системи управління професійною орієнтацією молоді;
- недосконалість законодавчої бази, що не надає процесам управління кадрами правової обґрунтованості, урегульованості та захищеності;
- відсутність ефективного прогнозування, планування, постійного оцінювання ситуації з кадрами;
- непорядкованість, слабка функціональна визначеність структур з роботи з кадрами, недостатня кваліфікація персоналу кадрових служб [3].

Враховуючи зазначене, можна зробити висновок про те, що кадрова політика публічного управління в Україні на сьогодні є недосконалою та потребує значних змін. Виникає необхідність створення нових принципів і підходів до вирішення кадрових питань, які б відображали сучасний рівень управлінської науки та вимоги демократичного суспільства.

До цього часу політика у сфері управління кадрами державної служби характеризується застосуванням неефективних напрацьованих за радянський період методів роботи з персоналом, які вже застаріли, консервативністю, неволодінням сучасними технологіями управління кадрами, що призводить до «непривабливості» державної служби як для професійних кадрів, так і для молоді. Тому Україні, як ніколи, сьогодні потрібна чітка, продумана система організації роботи з кадрами, спрямована на вдосконалення їх фахового потенціалу, підвищення моральних професійних якостей апарату як державних органів влади, так і органів місцевого самоврядування.

У процесі формування кадрового потенціалу державної служби головним є забезпечення об'єктивної та комплексної оцінки професійних і особистісних якостей претендентів на основі чітко регламентованих правил та кваліфікаційних вимог [2].

Так, одним з пріоритетних напрямів модернізації державного управління в Україні можна визначити питання забезпечення професійної компетентності державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад шляхом реформування системи підвищення кваліфікації та створення належних умов для їх безперервного професійного навчання упродовж проходження служби чи здійснення відповідних повноважень (з урахуванням кращих світових практик та вітчизняних традицій), а також наукових розробок і впровадження у вітчизняну практику механізмів професійного розвитку державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [1].

Враховуючи особливості здійснення кадрової політики в сфері публічного управління нами розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності кадрової політики в сучасних умовах модернізації публічного управління в Україні, а саме:

- забезпечення професіоналізації державних службовців;
- удосконалення законодавчої бази, яка надасть кадровим процесам правової обґрунтованості, урегульованості та захищеності;
- створення ефективного кадрового резерву;
- створення правового, соціального, організаційного підґрунтя для успішної реалізації професійного потенціалу посадовців;
- упровадження ефективної системи мотивації праці публічних службовців;
- забезпечення прозорості та відкритості кадрової політики у сфері публічного управління;
- удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації публічних службовців;
- модернізація кадрових служб;
- дотримання демократичних принципів відкритості, гласності й справедливості під час вирішення кадрових питань.

Отже, сучасне кадрове забезпечення публічного управління обов'язково повинне мати інноваційний характер, оскільки саме у такий спосіб можна забезпечити якісно нові формування та реалізацію інституту публічної служби, що безпосередньо позитивно позначиться на якості та ефективності всього публічного управління країни.

Література:

1. Державна політика : підручник / Ю. В. Ковбасюк та ін. Київ : НАДУ, 2014. 448 с.
2. Кадрова політика і державна служба: навч. посіб. / С. М. Серьогін та ін. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2011. 352 с.
3. Пашко Л. А. Людські ресурси у сфері державного управління: теоретико-методологічні засади оцінювання. Київ, 2005. 236 с.

ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Тарабанова І. В.,

*слухачка кафедри теорії держави і права,
конституційного права та державного управління
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Реформування усіх сфер життєдіяльності держави не можливе без компетентних та ініціативних людських ресурсів, що у свою чергу зумовлює необхідність здійснення комплексу заходів, спрямованих на ефективне кадрове забезпечення органів публічної влади України.

Імплементация сучасної концепції управління людськими ресурсами в сферу публічного управління актуалізує необхідність концептуального обґрунтування нової моделі моніторингу якісної трансформації людських ресурсів як підсистеми управління змінами в органах публічної влади, що забезпечує його стабільний організаційний розвиток та ефективно набуття персоналом нових компетентностей відповідно до стратегічних пріоритетів реформування публічного управління в Україні.

На сьогодні існує проблема в забезпеченні системи публічного управління професійними, спеціально підготовленими кадрами, визначення пріоритетів розвитку кадрів з урахуванням професіоналізації персоналу. Адже розвиток передбачає постійне формування професійного кадрового складу системи публічного управління, водночас, здійснення постійного багаторазового відбору та вдосконалення кадрового потенціалу цієї системи [1].

Відповідно до законів України «Про державну службу» [3], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [4] основним принципом функціонування системи державної служби та служби в органах місцевого самоврядування є принцип професіоналізму, що розглядається як компетентне, об'єктивне і неупереджене виконання посадових обов'язків, постійне підвищення рівня своєї професійної компетентності.

На сучасному етапі в Україні нагальною потребою є вироблення реальної, науково обґрунтованої кадрової політики держави, яка буде відповідати завданням і викликам сьогодення перед суспільством, та прийняття державної цільової програми її формування й реалізації; забезпечення на державному рівні прогнозно-аналітичних досліджень стану людських ресурсів та розроблення механізмів їх відтворення й розвитку.

Ці заходи дадуть змогу забезпечити формування кадрових ресурсів, здатних за кількісними і якісними характеристиками задовольнити потреби всіх суспільних сфер держави; створення та постійний розвиток системи кадрового забезпечення публічного управління. Визначальним у підході до розв'язання цих проблем має бути розуміння державної кадрової політики не лише як загальнодержавної стратегії розвитку сукупного кадрового потенціалу, але і як одного з напрямів реалізації державної політики.

Серед основних проблем кадрового потенціалу публічного управління в Україні можна відзначити такі:

- відсутність точного моніторингу кількісного складу кадрового забезпечення публічного управління і безперервний рівень плинності кадрів;
- якісний рівень кадрового забезпечення істотно поступається вимогам, які висуваються на міжнародному ринку праці;
- незадовільна організація добору кадрів (потребує приділення більшої уваги прихованим можливостям та ресурсам посадовців; низький фаховий та організаційний рівень проведення конкурсів на ці посади; відсутність відповідальності тощо);
- відсутність цілісної системи розвитку професійної компетентності державно-управлінських кадрів;
- недосконале регулювання процесу оцінювання результатів діяльності посадовців та неефективність системи оплати праці;
- нерозвинутість механізмів громадського та державного контролю за діяльністю державних службовців та посадових осіб;
- неефективність заходів органів виконавчої влади щодо запобігання корупції в державному секторі [2].

Невід'ємною складовою формування кадрового потенціалу публічної служби і роботи з кадровим резервом на її завершальній стадії

повинна бути оцінка підготовленості службовця до роботи на новій посаді і в нових умовах. Для цього необхідно організувати, по-перше, процес незалежного об'єктивного оцінювання, по-друге, організувати його таким чином, щоб воно було і об'єктивним і вмотивованим. Для цього на зайняття відповідної посади має бути не один, не два, не три претенденти, а п'ять, десять і більше. І в залежності від результату оцінювання кожен службовець повинен мати можливість претендувати на ту посаду, яка відповідає його рейтинговому показнику.

Виходячи з вище зазначеного, система кадрового забезпечення державної служби України об'єктивно потребує радикальної модернізації, насамперед, з метою подолання наслідків руйнування колишньої адміністративно-командної системи і старої ідеології «домінування держави над людиною» та забезпечення органів державної влади компетентними, високопрофесійними, ініціативними, патріотично налаштованими управлінськими кадрами, які здатні успішно вирішувати назрілі загальнодержавні й регіональні проблеми.

Література:

1. Воронкова В. Г. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посіб. Київ : Професіонал, 2006. 576 с.
2. Воронько О. А. Керівні кадри: державна політика та система управління. Київ : УАДУ, 2000. 156 с.
3. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 07.02.2020).
4. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. Дата оновлення: 28.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14> (дата звернення: 07.02.2020).

ЖУРНАЛІСТИКА

ВИСВІТЛЕННЯ ОБРАЗУ УКРАЇНИ В АНГЛОМОВНОМУ ВИДАННІ «EUROPEAN VOICE»

Вірченко І. С.,

аспірантка кафедри журналістики

Сумський державний університет

м. Суми, Україна

Формування позитивного іміджу країни є найважливішим інструментом захисту інтересів України на міжнародній арені. Успішна державна політика в цьому напрямку неодмінно призведе до позитивних результатів у всіх сферах соціального життя. ЗМІ, використовуючи різноманітні соціально – комунікаційні технології починають відігравати в цьому питанні чи не найголовнішу роль [1].

Враховуючи політичний курс на євроінтеграцію та постійний пошук союзників для захисту власних інтересів, висвітлення образу України в європейських ЗМІ з позитивної точки зору набуває неабиякої значущості [3].

Питання висвітлення образу України в західних ЗМІ досліджували О.А. Бутирський, С. Ворончук, О.Ю. Гребініченко, З. Грень, Є.Б. Тихомирова, О.А. Семченко, О. Щурко, І. Качановський, О. Швець, О. Коневич, А. Рижков, Є. Магда, О. Бойко, Н. Габар, Ю.Кононенко, А. Макота, П. Федорів, С. Польовик тощо.

За останні роки інтерес західних ЗМІ до «українського питання» суттєво зростає. Особлива увага приділяється американським та російським медіа. Проте, враховуючи політичний курс країни на євроінтеграцію та постійний пошук союзників у Європі, особливу увагу

потрібно звернути на специфіку формування образу України саме в європейських ЗМІ [2, с. 364-370].

Враховуючи стратегічне бажання України рухатися в напрямку Європи і розвивати всі сфери життя з огляду на європейські політичні орієнтири, дуже важливим є усвідомлення результатів будь яких дій та їх вплив на формування образу України англomовними виданнями Європи. Особливо це стосується тих медіа, які є офіційними виданнями тих чи інших інституцій Європейського Союзу.

Основний метод дослідження контент-аналіз. Цей метод дозволив проаналізувати матеріали одного з найвпливовіших видань Європи – авторитетної англomовної газети, що видається в Брюсселі «European Voice» у контексті визначення особливостей висвітлення образу України. Було визначено вибірку: перше півріччя 2019 р. Ми обрали саме цей період бо він характеризується значними політичними подіями в країні (вибори президента), а відповідно змінами в усіх інших сферах життя. Під час дослідження було підраховано кількість матеріалів за аналізований період. Для виявлення основної тенденції застосовувався компаративний метод. З усієї кількості публікацій було виокремлено ті, які безпосередньо стосувалися України та підпадали під категорії аналізу. Усі 179 матеріалів, опубліковані за перше півріччя 2019-ого року, були проаналізовані з точки зору їх тональності – тобто, наскільки інформація, запропонована читачу, є позитивною або негативною.

Газета «European Voice» або «Європейський голос» створена в 1995. Газета висвітлює діяльність основних Інституцій ЄС: Європейської комісії, Європейського парламенту та Ради міністрів ЄС. Видання доступне за передплатою, а також у незначній кількості газетних кіосків у Брюсселі, Лондоні, Люксембурзі та Страсбурзі [6].

Серед традиційних рубрик у газеті – редакторська колонка, розділ для думок та розділ для листів від читачів. Щотижня у виданні

публікується (обсягом близько 1000 слів) профіль політика, посадової особи чи громадського діяча, що є впливовими або значимими у ЄС і, зокрема в Брюсселі. Також регулярно виходять спеціальні доповіді щодо конкретної проблеми, яка є, як правило, актуальною. У газеті також є колонка «Entre Nous» (укр. *Поміж нами*), в якій повідомляються, часто в гумористичному тоні, незвичайні історії, що трапляються з посадовцями Євросоюзу. «Entre Nous» спершу друкувався на останній сторінці, але опісля був перенесений в основну частину газети внаслідок суттєвого редизайну як друкованої, так і інтернет-версії European Voice [6].

Матеріали інтернет-версії European Voice включають новинні статті та коментарі. Іноді інформація на сайті є більшою за обсягом, ніж у газеті [6].

За перше півріччя 2019 року з 1535 матеріалів надрукованих у газеті, 179 результатів (11,66 %) із вживанням слова Україна як в заголовку статті так і в основному тексті. Для порівняння у другому півріччі 2018 року з 1971 статті, 181 (9,18 %) матеріал присвячений Україні.

Враховуючи тематичне спрямування цих матеріалів, безпосередньо про Україну мова йде принаймні у 30 статтях.

Оскільки аналізований період припав на президентські вибори в Україні, то не дивно, що 17 матеріалів присвячені саме цій тематиці:

- «Ukraine's unenviable choice» (автор висвітлює передвиборчі обіцянки кандидатів але прослідковується прихильність лише до одного – Петра Порошенка; подаються фотографії кандидатів, проте на головному фото лише двоє Юлія Тимошенко і Петро Порошенко);
- «The 6 wackiest moments from Ukraine's presidential race» (визначаються 6 найголовніших тез пов'язаних з українськими виборами: мовні відмінності всередині країни турбують все менше і менше, спростовується сформульоване Москвою звинувачення України в

антисемітизмі, українці жадають бачити на посту президента супермена але можуть з легкістю потім відвернутися від нього, бути проросійським означає не виграти вибори, парламентські вибори будуть грубими, після виборів нового президента автор радить застебнути паски бо чим далі тим цікавіше, стаття супроводжується фотографіями з дебатів кандидатів);

- «Facebook's regulation fail in Ukraine should worry Europe» (про особливості використання соціальної мережі під час виборів в Україні і наголошується на необхідності врахувати всі негативні впливи щоб в майбутньому не допустити їх поширення і використання в європейській політиці) [7].

Ще 13 статей висвітлюють відносини України і Росії:

- «Putin's big Ukraine win» (чітко прослідковується прихильність автора до програшового вибори кандидата. За словами автора не має значення хто прийде першим в передвиборчих перегонях все одно справжній переможець знаходиться в Кремлі. Подано фото обох кандидатів Петра Порошенка на фоні великої аудиторії з мегафоном і Володимира Зеленського, який чухає лоб);

- «What Putin could lose in Ukraine» (знову наголошується на зручному для Росії новому президентові України, проте підкреслюється також, що Володимир Зеленський не такий простий, наводяться світлини обох президентів вдумливого і зосередженого Путіна і майже «глянцева» фото Зеленського) [7].

Газове питання розкривається в 6 матеріалах, які є спонсоровані Нафтогазом України, що вказано в газеті:

- «Naftogas of Ukraine: What are we fighting for?» (мова йде про вирішення конфлікту Нафтогазу та Газпрому в суді, наголошується на вирішенні спору на користь Нафтогазу);

- «Russia weaponizing gas» (про відносини Газпрому і Нафтогазу).

Цікаво, що відносини України з США (4 статті), Молдовою (3 статті) Німеччиною (2 статті), Польщею (2 статті) замало висвітлені в газеті, яка висвітлює діяльність Європейських інституцій та їх взаємодію з іншими країнами. У цілому, матеріали, у яких розкривалася діяльність України на світовій арені, переважно не містили критики чи негативних оцінок нашої держави.

Ті питання, які є надважливими для українців, виявилось майже не цікавлять європейського читача і не друкуються в аналізованій газеті. Питання української медицини лише одна стаття: «Measles resurgence haunts Ukraine campaign» (мова йде не стільки про зростаючий відсоток захворювань на кір, як про діяльність Уляни Супрун і судові позови до неї. Супроводжується зображенням дітей, які вакцинуються і Петра Порошенка, проте фото головної героїні статті відсутнє) [7].

Розслідування авіакатастрофи висвітлює стаття «4 suspects charged in MH17 investigation» (мова йде про те, що троє росіян і один українець звинувачуються у вбивстві у зв'язку з падінням літака в 2014 році, фото розбитого літака) [7].

Торгові відносини з Європою висвітлені в статті «Feathers fly in Europe's battle with Ukrainian chicken boss» (про скарги європейських фермерів на експансію ринку українським магнатом, який займається продажем курятини, фото курятини).

Українським олігархам присвячено 3 статті, президенту Петру Порошенку 3, Віктору Януковичу 1.

Чим більше погіршується імідж держави на шпальтах ЗМІ, тим більш ізольованою стає країна, тим більше її існування ігнорується міжнародним співтовариством. Через невміння, а подекуди і небажання українського керівництва будувати ефективний імідж країни на світовій арені, тривалий час існування України ігнорували. Дослідники західних ЗМІ неодноразово акцентували негативну тенденцію у висвітленні

української тематики винятково через призму українсько-російських відносин. Таким чином, мінімізувалася роль України як самодостатньої держави [5, с. 82-86].

Сформований зовнішньополітичний імідж України на сьогодні не можна оцінити однозначно. Він включає й позитивні, і негативні складові, однак, з перевагою останніх [4, с. 188-193].

Узагальнивши вивчення масиву публікацій з української тематики, опублікованих у тижневику «European voice» за перше півріччя 2019 року, маємо змогу стверджувати, що тематичний діапазон статей стосовно українського питання, досить бідний. У важливий для українського народу час (вибори президента) офіційний вісник головних європейських інституцій майже не висвітлює інформацію про реформи, медицину, економіку України. Натомість найпопулярнішою тематикою є виборчі питання та відносини України з Росією. Аналізований матеріал свідчить про те, що образ України в англійських Європейських медіа потребує не лише покращення, а й нових позитивних інформаційних приводів. Спостерігається тенденція до зниження інтересу до України у 2019 в порівнянні з 2018, що є небажаним в час, коли Україна повинна відстоювати свої інтереси на міжнародній арені і шукати союзників на європейській політичній арені.

Література:

1. Бойко О. В. Зовнішній імідж України в світлі англійської преси // Наукові записки. Сер. Політика і етнологія; Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. – К., 2001. – Вип. 16. – С. 291–307.
2. Ворончук С. Образ України у ЗМІ Франції / Софія Ворончук. // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2019. – С. 364–370.

3. Гребініченко О. Ю. Міжнародні рейтинги України як фактор впливу на національну безпеку держави: дис. на здобуття ступеня кандидата політ. наук : 21.01.01 / Гребініченко Олександр Юрійович. К., 2008. 221 с.
4. Семченко О. А. Проектування зовнішньополітичного іміджу сучасної України / О. А. Семченко. // Актуальні проблеми політики. – 2013. – С. 188–193.
5. Чечель О. Ю. Формування іміджу держави на міжнародній арені / О. Ю. Чечель. // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 10. – С. 82–86.
6. European Voice. Вікіпедія. Вільна енциклопедія: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/European_Voice (дата звернення: 28.01.2020).
7. Politico. Europe edition: веб-сайт. URL: <https://www.politico.eu/>(дата звернення 28.01.2020)

*XXVI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

**«НАУКА ТА ОСВІТА: ВІТЧИЗНЯНИЙ
ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД»**

Тези доповідей

Частина 3